

І. С. Огієнко

АКТУАЛЬНА ПРАЦЯ, ПРИСВЯЧЕНА БОЛГАРАМ ОДЕЩИНИ

Праця В. О. Колесник «Говорът на българите в Криничне (Чушмелій). Бессарабия. Речник» (серія «Български говори в Украйна». Вип. 4. – О.: Друк, 2008. – 376 с.) присвячена дослідженню сучасного стану лексичного складу болгарської говірки с. Криничне (Чушмелій). Книга містить вступну статтю, словник, додатки та перелік інформаторів.

У вступній статті «Маркери однієї сиртської говірки в Бессарабії» (с. 3–10) викладено інформацію про заснування і сучасний стан села Криничного Болградського району Одеської області, охарактеризовано місцевість Сирта в Болгарії, переселенці з якої заснували це село в 1813 році. Описано сиртські говірки болгарської мови та виокремлено фонетичні, морфологічні й лексичні особливості говору с. Криничне. Дослідниця наголошує, що в говірці Криничного є значна кількість лексем тюркського походження, які в літературній болгарській мові вживають украй рідко.

В основній частині праці (с. 11–352) представлено лексичний склад говірки Криничного. Актуальність дослідження полягає в тому, що тут уперше здійснено повний опис лексичних особливостей цього говору. Словникові статті мають таку структуру: слово, його фонетичні варіанти (якщо є), граматична характеристика, походження (якщо слово запозичене), відповідники в болгарській літературній мові, переклад українською мовою, контексти вживання. Важливість словника полягає й у тому, що тут не лише представлено лексеми говірки Криничного, а й дібрано до них відповідники з болгарської літературної мови та зроблено переклад українською. До кожного слова додано багатий ілюстративний матеріал.

Вражає те, що в говірці Криничного досить широко представлені запозичення з тюркських мов, зокрема й дискурсивні слова. Запозичення дискурсивних слів з однієї мови до іншої можливе лише за умови активних і тривалих мовних контактів у ситуації білінгвізму. Така ситуація існувала на болгарській мовній території упродовж 500 років.

Додатки, які складаються з двох частин, становлять значний інтерес для фольклористів і етнологів. У першій частині подано опис обряду весілля в с. Криничне і опубліковано низку весільних пісень (с. 353–357). Друга частина (с. 358–374) містить 24 тексти, тематика яких пов'язана зі святами, звичаями, історією, реаліями села (наприклад, «Трійця», «Мое село», «Родина Дукових», «Дев'ятикласниця», «Іспити», «Весна прийшла», «Вчителька», «Великдень» «Свята в Криничному» та ін.). Тексти записані з вуст інформаторів різного віку – від 1916 до 1994 року народження (с. 375).

Дослідження призначене для широкого кола спеціалістів з болгаристики, славістики та діалектології.